

Romano hangos

13.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 13 • ČÍSLO 6 • VYŠLO 29. ČERVNA 2011

ŘÍM, Vatikán – Papež Benedikt XVI. přijal 12. června dva tisíce Romů na vůbec první papežské audienci pro příslušníky této menšiny. Hlava katolické církve odsoudila pronásledování Romů za druhé světové války a vyzvala Evropu, aby ukončila po staletí existující diskriminaci. Při té příležitosti papež vzpomněl vlastnosti Romů a jejich historii těmito slovy: „*Vaše historie je složitá a v některých obdobích i bolestná. Jste národ, který v minulých stoletích nikdy nezařadil nacionalistické ideologie, nikdy nechtěl vlastnit svoje území nebo vládnout jiným národům. Zůstali jste bez vlasti a za váš domov jste považovali celý evropský kontinent. Po staletí jste zakoušeli trpký pocit, že nejste vítáni.*“

PRAHA – Pod palbu veřejné kritiky se dostávají exekutoři a jejich časté nezákonné počínání. A to i přesto, že jim zákon skýtá mnohdy bezpracný desetinásobný zisk při banálních dlužích věřitelů. Za letošní půlrok řeší Nejvyšší správní soud 12 kárných žalob, zatímco loni jich bylo za celý rok jen 16, celkem už 101. „*Evidujeme dnes 47 kárných žalob na exekutory, jichž je v republice 143, dnes tedy čelí kárné žalobě každý třetí exekutor,*“ řekla mluvčí Nejvyššího správního soudu Petra Lavická.

BRNO – Nedávná analýza veřejného ochránce práv Pavla Varvařovského zdokumentovala, že z dvanácti tisíc inzerátů serveru www.prace.cz nabízejících práci, jich šestina obsahuje minimálně jeden diskriminační požadavek. Lidé, kteří mají zájem pracovat, jsou tak už dopředu vyloučeni z možnosti získat zaměstnání. Nejčastěji firmy uchazeče diskriminují pro věk a pohlaví, objevují se též inzeráty diskriminující zdravotně postižené nebo příslušníky jiných národností a států. (www.romea.cz, kh)

Na firmy otevřené menšinám čekalo ocenění

PRAHA – Za přítomnosti vládní zmocněnkyně pro lidská práva Moniky Šimůnkové obdrželo 23. června dalších jedenáct zaměstnavatelů z různých míst České republiky značku Ethnic Friendly zaměstnavatel.

„*Mrzí mě, že se novináři soustředí jen na negativní zprávy a pro ty pozitivní pak nezůstává prostor. Jako vládní zmocněnkyně si kladu za úkol více na pozitivní příklady upozorňovat,*“ uvedla Šimůnková ve svém projevu k příležitosti certifikace.

Certifikáty, které po šetření prováděném sdruženími IQ Roma servis a Romea (a v budoucnosti také novým regionální m partnerem – Charitou Olomouc), dostáva-

jí firmy a instituce přistupující ke všem svým zaměstnancům, i těm z etnicky viditelných menšin, stejně, pak zmocněnkyně Šimůnková předala společně s americkou tajemnicí pro lidská práva Kelly Kopciál.

Zmocněnkyně Šimůnková všem oceněným firmám poděkovala za antidiskriminační přístup a popřála mnoho úspěchu do budoucnosti.

Zástupci pořádajících organizací Katarína Klamková (programová ředitelka IQ Roma servis), novinářka Jarmila Balážová (předsedkyně sdružení Romea) a Petr Macek (zástupce ředitelky Charity Olomouc) se k tomuto přání vřele přidali.

Všichni hosté i aktéři měli navíc možnost zhlédnout nový reklamní spot s názvem Neviditelní, který upozorňuje na fakt, že mnozí Romové pracují a chtějí pracovat, ale jsou kvůli předsudkům přehlíženi nebo vůbec nedostanou příležitost. Spot bude od září promítán v České televizi a už teď je k vidění na www.romea.cz. „Neviditelní“ byli natočeni režisérem a hercem Vítem Karasem, jenž režíroval úspěšný seriál Dokonalý svět. Sociální firma Jůnův statek vznikla v roce 1999 jako jedno ze středisek sdružení Fokus Praha. Jde o první sociální firmu v ČR. Zaměstnává asi 60 lidí, z toho jsou zhruba ze ¾ lidé se

Pokračování na str. 3

z obsahu

Co nového u Gipsy.cz?

Radek Banga chystá svatbu

strana 2

Nechceme být vyhnanci

Proč jsou slušní Romové v Česku jakoby neviditelní?

strana 3

Elitářství ve školství

Karel Holomek ke vzdělávání

strana 3

A co víceletá gymnázia?

Jak ovlivňují prospěch Romů

strana 4

Michala Toráčová: Vlastní popularity není nikdy dost

Hipopeři na severní Moravě, ale čím dál víc i čtenáři Romano hangos znají romského rapera Lukrecia Changa z Karviné. Loni jsme v RH představili i některé jeho přátele ze světa hudby a také Michalu Toráčovou. To je Lukreciova přítelkyně, která se zabývá fotomodelingem. Zajímalo nás, co je u nich doma nového...

Přibýly vám nějaké nabídky na focení nebo uveřejnění fotky od té doby, co jsme zveřejňovali loni v Romano hangos první sadu vašich snímků?

Ano, něco málo se na focení naskytlo. Na jaře jsem vyhrála soutěž tý-

deníku Sedmička, jmenovalo se to tuším Dívka jara 2011. V Sedmičce potom – tedy ve verzi vydávané na Karvinsku – byla uveřejněna část těch fotek na hlavní straně. Stále se focení věnuju na 100 procent a zkouším také různé nové experimenty.

Kdo přišel s nápadem na tu sérii jarních fotek pro Sedmičku?

Viděla jsem, že v novinách tu nabídku vypisují, tak jsem tam hned poslala své fotografie a zkusila štěstí. Nakonec to vyšlo a byla jsem šťastná za tuhle šanci. Redakci karvinské Sedmičky moje fotky zaujaly a sama mě oslovila.

Jak reagovalo vaše okolí, když jste se předvedla jako „dívka jara 2011“?

Mnoho lidí na ulici mě zastavovalo, řeknu trochu neskromně, že moje fotka na přední straně Sedmičky se jim líbila. Byl to fakt úžasný den – kam jsem přišla, lidi mě poznávali a otáčeli se za mnou.

Dobře, to byly všechno spíš ty pozitivní věci. Ale měla jste už kvůli focení třeba nějakou špatnou zkušenost?

Zatím ne, vždycky všechno proběhlo v pořádku, ale nechci to zakřiknout. Stát se může cokoliv.

Pokračování na str. 6

zaznamenali jsme

BRNO – Veřejný ochránce práv se zajímá o způsob, kterým ministerstvo školství hodlá realizovat program inkluzivního vzdělávání a podrobit ho zkoumání, zda je založen na nezadatelných principech rovnosti i pro romské žáky. Má to být reakce na širokou škálu kritiků. Velká nespokojenost panuje zejména s novelami dvou vyhlášek 72 a 73 z roku 2005, které odpovídaly na prohranou žalobu Evropského soudu ve věci poškození 18 romských žáků z Ostravy. Tato odpověď nezaručuje, že taková žaloba se v budoucnu nemůže opakovat – a nemusí být žalobcem zrovna romský žák.

PRAHA – Bývalý náměstek ministra školství Jiří Pilař se ohrazuje proti tvrzení, že brání Romům ve vzdělání. Toto tvrzení se nedávno objevilo v Právu v článku Petra Uhla počátkem června a reagovalo na názory Jiřího Pilaře vyslovené již dříve, tentokrát na stránkách Lidových novin. Pilař tvrdí, že více méně popisoval reálný stav. Nerozumí také, proč je vyslovována souvislost mezi jeho politickou příslušností k TOP 09 a její školské komisi a jeho názorem k tématu inkluzivního vzdělávání, když jde o problém ryze odborný, nikoliv stranický.

PRAHA – Z útržkovitých náznaků kanceláře Rady vlády pro záležitosti Romů se dovídáme, že koncem června se v Praze uskuteční mezinárodní řídicí výbor Dekády romské inkluze, kterým bude pravděpodobně ukončeno předsednictví ČR v této iniciativě. Slavnostní předání štafety dalšímu předsednickému státu, nevíme ještě kterému, bude následovat v červenci.

PRAHA – Cenu Nadace ERSTE za přínos sociální integraci získaly letos v České republice hned tři organizace. Liga lidských práv uspěla s projektem Férová škola, organizace JURTA s projektem Z ústavu do firmy a bytu. A sdružení Asistence s projektem Jedeme v tom s vámi. Každá z nich získala čestné uznání, odměnu 16 000 eur a další ceny.

PRAHA – V Praze, Ostravě-Porubě a v dalších městech pokračují skupinky složené z neonacistů, fotbalových chuligánů a dalších rasistů v tzv. hard-bassu. Jde o divoké taneční kreace, provozované na veřejnosti za hlasitě puštěné elektronické hudby s neonacisticky podbarvenými texty. Hard-bass se k nám, na Slovensko či do Polska dostal z Ruska, kde jej ruští neonacisté předvádějí již delší dobu.

PRAHA – V pondělí 20. června proběhlo v pražském divadle Rokoko finále soutěže PopStar, kterou pořádá Mezinárodní konzervatoř Praha. Do finálového klání postoupilo celkem dvanáct studentů konzervatoře, kteří svým pěveckým talentem bojovali o titul absolutního vítěze. Na toho čekala finanční odměna a možnost nahrání vlastního singlu a videoklipu. Absolutní vítězkou soutěže se stala romská studentka Pavlína Matiová, která si pro finálové kolo vybrala píseň své oblíbené zpěvačky Arethy Franklin. Matiová z rukou ředitele školy Emila Ščuky převzala poukaz na natočení sólového CD a videoklipu. Vedle toho získala šek na deset tisíc korun. (www.romea.cz, kh, pp)

Jak vznikl song „Vrát’ sa späť“...

BRNO – Několik nevidomých romských chlapců vytvořilo pod vedením brněnského hudebníka Gejzy Horvátha videoklip „Vrát’ sa späť“. Svoje dílo předvedli 24. června v Muzeu romské kultury účastníkům pracovního setkání sdružení IQ Roma servis, jehož prostory k tomu využívali. Pomohla jim také skupina Gipsy.cz. O tom, jak klip vznikl, hovořili Marek Filo, Josef Herák a Jaroslav Polák. „Rád bych, aby se díla podobného typu v dostávala na veřejnost a objevovala v médiích,“ vysvětlil Gejza Horvát. (pp)

Radek Banga: Přišla na Febiofest a druhý den jsme do toho skočili

Skupina Gipsy.cz je romská kapela zabývající se tzv. romano hip hopem – hudbou kombinující prvky rapu, hip hopu a tradiční romské hudby. Hoši se proslavili singlem Romano Hip Hop ze stejnojmenného alba, který se dostal do MTV World Chart Express. Gipsy.cz získali ocenění Anděl v kategorii Objev roku 2006, dále ceny ALMA 2007 a ocenění časopisu Filter. V anketě Český slavík 2007 se skupina stala skokanem roku (z 81. na 10. místo). Kapela vydala tři CD: Romano Hip Hop v roce 2006, Reprezent v roce 2008 a úplnou novinku Desperado. O tom všem jsme hovořili s Radkem Bangou.

Měňte se vy sám s každým svým novým CD?

Jistě. Můžu říct, že jakási vnitřní evoluce, hudební i lidská, probíhá u celé kapely. Romano Hip Hop bylo jedinečné i načasováním. Podobné album už nikdy nezopakujeme. Pro mě je Desperado v řadě věcí lepší. Vývoj zkrátka pocítujeme všichni.

V každém z vašich singlů jste dokázal skloubit prvky tradiční hudby s jinými žánry. Je to těžké?

Nesmírně. U prvního alba jsme inspirovali čerpali hlavně z východoslovenské tradiční romské hudby, která má svoje jasné mantinely – a moll, c moll, d moll – i melodie je jasně vymezená. To po šesti letech už nelze opakovat. Člověk může přejít třeba k balkánské hudbě, ale to je hodně těžké. Tato hudba, i když zní skvěle a báječně se na ní paří, má svá pravidla a omezení.

Vaše texty jsou romsky, česky, přidáváte anglická slova, dokonce někdy němčinu. Mám správný pocit, že se pokaždé jedná o příběh, poselství, kterým vždycky chcete něco říct?

Určitě. Já ani poloprázdné texty nemám rád. Pochopitelně dovedeme napsat i ironii, jak se říká vodrhovačku, na koncerty, aby se lidé pobavili. Osobně ale preferuji texty, které obsahují tzv. message. Mimochodem, já jsem mívával kapelu s názvem Syndrom Snopp, kterou jsme teď po letech obnovili a už jsme ohlásili comeback. Zřejmě v září budeme vydávat nové album. S ní jsem se naučil pravý hip hop. Ten by měl vždycky předávat nějaký vzkaz. Podstata hip hopu mě nikdy neopustila, to je pro mě pravý rap.

A co Gipsy.cz?

Gipsy.cz je samozřejmě prioritou! Mně jen prostě chyběl hip hop. Dneska už ten styl vypadá pochopitelně jinak, šest let je dlouhá doba, jsou tu noví mc, má to nový zvuk... ale právě proto jsme se rozhodli, že se vrátíme. Gipsy.cz je pro mě hlavní kapela, ta, která jezdí na koncerty, je známá, funguje. Syndrom Snopp je v současnosti, stejně jako můj sólový projekt Autentik, dobrovolná záležitost. Tam se prostě vybiju, vyřvu, užiju si legraci. Myslím, že je úplně běžné fungovat ve více kapelách. Syndrom Snopp tedy není kapela, spíš hiphopové seskupení – jsme dva.

Radku, dokážete si představit, že byste se živil něčím jiným?

Dokážu, docela dobře. Já jsem byl odjakživa IT, stejně jako můj bratr Patrik. Letos dokonce nastupuji do školy, kde budu studovat IT technologie a dodělávat si střední vzdělání, protože chci jít ostatním Romům příkladem. Ukázat, že vzdělání je nutnost. Ať už jste slavní, úspěšní, bohatí – vzdělání není o tom, že máte papír, ale o tom, že vám to skutečně něco přináší. Třeba znalosti, které by vám bez něj chyběly. A pro mě je to IT. Hudbou se žívím, myslím, že i dlouhodobě budu. Zatím v tom nevidím problém.

No, a teď z jiného soudku... Vaše fanyanky z toho ale nadšené nebudou... Věříte v lásku na první pohled?

Asi jo. Svou současnou snoubenku, už ne přítelkyni, jsem poznal tak, že vždycky, když se objevila, úplně se mi zastavil čas. Prostě jsem na ni musel zírat. Takže věřím, jinak to snad ani nemá smysl.

Kde jste se spolu seznámili?

To bylo zajímavé. Když jsem se s bývalou přítelkyní nastěhoval do jednoho bytu, tak ta současná byla naší sousedkou ve vedlejším baráku. Hned první den, když jsme s kamarádem stěhovali nábytek, jsem ji z okna zahlédl. A okamžitě jsem věděl. Bylo to zvláštní, s předchozí partnerkou jsem byl tehdy ani ne půl roku a potom s přestávkami tři roky. A já najednou tu druhou všude potkával. A přál jsem si ji potkávat, vždycky když jsem šel domů. Nikdy jsme si ale nic neřekli. Ona zírala na mě, já na ni. Teprve po třech letech jsme se odhodlali k pozdravu.

Pozdravili jste se a byla z toho láska.

Ne. Pak jsme se další rok jenom zdravili. A teprve potom. Ona přišla tuším na Febiofest a já pochopil, když jsem jí tam pod tím pódiem viděl, že mi tím dává najevo, že má zájem. Hned jsem se toho chytil a v podstatě už druhý den jsme do toho skočili.

Stálo za to si počkat.

Určitě. Je to úžasná holka. Navzájem si věříme. Pravděpodobně má nějaké romské předky, protože její táta je hrozně tmavý. Opravdu si rozumíme úplně ve všem. Její rodina je napůl česká, napůl maďarská.

Když je vám ve všem oporou, je i vaší kritičkou?

Rozhodně, tou největší. Podporou je mi hlavně mezilidskou. Díky ní a její rodině poznávám, kde ty priority v životě opravdu jsou. Láska, mezilidské vztahy, dobré pocity, užít si život. Všechno ostatní není podstatné.

Zasnoubili jste se, což znamená, že by měla následovat svatba. Kdy?

Asi bych to měl tajit, i když vlastně proč... příští rok, tuším v červnu, by to mělo vypuknout. Už to plánujeme teď.

A chystáte komorní rodinnou oslavu, nebo to bude velká akce Gipsy.cz?

Řeknu to stručně romsky: Jak budou love, no! Když bude na velkou svatbu, uděláme velkou. Hlavně ale tak, abychom na ni nikdy nezapomněli. Otázkou zůstává, koho pozvat. Jestli to udělat více veřejně. Nevím, jestli o to stojím.

Pro mě je důležité, že si vezmu holku, kterou miluju, a že budeme mít krásné zlaté prstýnky. No, o tom to je! Vždyť jsem přece Cikán, ne?

*Ptala se Iveta Demeterová
Rozhovor se vysílal v pořadu
O Roma Vakeren na Radiožurnálu
7. května 2011.*

Nechceme být vyhnanci ve své vlastní zemi, dejme o sobě vědět

My Romové máme v této společnosti vyhrazené místo na okraji společnosti. Ne proto, že jsme národnostní menšina, ale že nás většinová společnost bere jako problematickou národnostní menšinu. My to vnímáme jako rasistickou nálepkou, naše identita je pošpiněná přívlastky typu nevzdělaní, špinaví, líní, agresivní, kriminální...

Nás už nebaví stále někomu dokazovat, že my nejsme ti nepřízniví. Chceme být konečně vidět. My, kteří nejsme nevzdělanci. My, kteří nejsme zloději a feťáci. My, kteří chceme pracovat. My, kteří nežijeme ze sociálních dávek. My, kteří jsme taky Romové. My, kteří nejsme vůbec vidět, chceme říct všem, že existujeme a budeme si bránit svou čest, svou kulturu a svoje postavení v této společnosti.

Máme na to právo a budeme se hájit tak dlouho, dokud společnost neuzná naše práva na důstojný život a rovné zacházení. Protože už máme dost toho, jak se s námi zachází na úřadech, ve školách a veřejných prostorách, jak jsme omezováni jen proto, že někdo měl špatné zkušenosti s některými Romy. My nejsme oni a oni nejsou my. Chceme mít stejnou příležitost ohledně práce, bydlení a vzdělávání. Nechceme, aby nás někdo diskriminoval jen proto, že jsme Romové. Rádi bychom si do dokumentů psali romskou národnost, ale strach z utlačování a ponižování je větší než přání být oficiálně Romy.

Většina z nás žije jako každý normální řadový Čech, jsme jak se říká integrováni. Mnoho z nás tají své romství jen proto, aby sobě a dětem svou potupenou národní identitou nezkazili budoucnost a život v této společnosti plně předpokládá. Ale my se nemáme za co sty-

dět. Jsme slušní lidé, distancujeme se od způsobu života Romů, kteří holdují alkoholu, nestarají se o své děti, utrácení peníze v automatech, užívají drogy a jsou kriminálníci. Nechceme být posuzováni podle nich.

Členové majority se od nás odtaňují – nechťejí nás za sousedy, nechťejí, aby jejich děti seděly ve škole společně v jedné lavici s našimi

děti. Odsuzují nás za to, že někdejší bereme sociální dávky, ale nechťejí nás vzít do práce. Nechťejí s námi mluvit o věcech, které potřebujeme řešit, věci raději řeší za nás, bez nás. Ale my nejsme romský problém, jak o nás pořád mluví, my jsme obyčejní lidé se stejnými problémy, které má i většina.

Chceme rovný přístup a rovnou příležitost. Máme na to právo – jsme občany této republiky, pracujeme a odvádíme daně. Někteří z nás jsou možná závislí na sociální podpoře, ale nechceme, aby Tito lidé – pokud to jsou dobří lidé, byli jakýmkoli způsobem ponižováni.

Naši otcové a dědové bojovali ve válce a osvobozovali Česko i Slovensko, mnoho našich lidí zahynulo ve válce stejně jako v koncentračních táborech. My jsme nezapo-

mněli na to, jak jsme budovali naše Československo ani na to, jak jsme společně s většinou zvonili klíči na Václavském náměstí v roce 1989. Společně jsme se dopracovali k demokracii, která některým Romům přinesla pozitivu, ale mnohým nezaměstnanost, bídu i nenávratný sociální úpadek. Mnozí naši lidé jako první věděli, co je ekonomická krize. Nechceme se víc dívat na to, jak naši lidé v důsledku nezaměstnanosti a sociální nouze upadají a ztrácí své romství, svou víru v rodinu a morálku, jak podléhají alkoholu, drogám a gamblerství. Tyto věci jsou pro slušné Romy nepřijatelné.

Apelujeme na tuto společnost – nedopusťte, aby Romové žili na jejím okraji. Posuzujte nás a náš národ podle naší kultury a způsobu života. Ne podle toho, kolik je v naší komunitě kriminálních, feťáků a gamblerů.

Základem naší kultury je víra a láska k rodině, dále úcta a morální zásady vůči komunitě a národní hrdost. Tak jak se cítíme být Romy, cítíme vlastenectví k české zemi.

Milujeme tuto zemi, proto nechceme být vyhnanci ve vlastní krajině. Myslíme, že láska k České republice je cit, který nás spojuje s Čechy. Jsme lidé vesměs stejní, i když si říkáme Romové a Češi, chceme to samé pro svoje rodiny. Budujme dobré vztahy, začneme spolu mluvit, pomáhejme si, budme dobrými sousedy, ať se naše děti učí společně na jedné škole. Chceme společně s vámi pracovat na rozvoji tohoto státu, být spolu s vámi přínosem pro tuto krajinu, kterou společně milujeme.

Margita Rácová

Pracovnice Společenství Romů na Moravě (www.srn.m.cz).

Na firmy otevřené menšinám...

Dokončení ze str. 1
zdravotním znevýhodněním. Většinu znevýhodněných tvoří lidé se zkušeností s duševním onemocněním. Společnost provozuje restauraci, penzion, prodejnu, prádelnu a údržbářskou dílnu. Smyslem její existence je poskytnout uplatnění lidem zdravotně postiženým. Sociální firma Jůnův statek funguje v obci Sedlec v okrese Praha-východ.

Frýdecko-místecká společnost Frutana Gold působí na trhu přes 15 let. Hlavní její činností je výroba a distribuce loupaných a vařených brambor. Letos zahájila výrobu v dceřiné společnosti na Slovensku, která se také úspěšně rozvíjí.

Ve Frutaně Gold pracuje asi 50 % Romů z celkového současného počtu 25 zaměstnanců.

Společnost Gerlich Odry vznikla roku 1999. Založili ji manželé Dana a Zdeněk Matejčukovi. Hlavním záměrem společnosti je opatrovat zaměstnání lidem se zdravotními problémy, se změněnou pracovní schopností a částečným invalidům.

Tito lidé v regionu severní Moravy, postižením vysokou nezaměstnaností mají jen velmi malou naději najít si práci. Záměr se jim

podarilo naplnit a dnes chráněná dílna Gerlich zaměstnává okolo 35 pracovníků, z toho 75 % lidí se zdravotními problémy. Firma vyrábí dřevěné hračky, stolní hry a předměty pro zrakově postižené, knihy, pohlednice, inseminační a veterinární pomůcky, ale také dětská hřiště.

Společnost Lesy Žlutice zřídilo město Žlutice k efektivní správě městských lesů. Z toho plynou také konkrétní činnosti zaměstnanců, kteří se věnují zejména úklidu lesa, výsadbě lesního porostu a následné péči o něj.

Historie Muzea romské kultury sahá do roku 1991, kdy bylo založeno z iniciativy romských intelektuálů jako nevládní nezisková organizace. Muzeum se od počátku snažilo především budovat sbírkové fondy, dokumentující kulturu a dějiny Romů.

Sociální firma Slunečnice vznikla v červenci 2007 za přispění projektu a dotace z Evropské unie. Zabývá se zaměstnáváním lidí s postižením a dlouhodobě nezaměstnaných. Náplní sociální firmy jsou především lesní, úklidové a zahradní práce. Od roku 2008 se společnost stala samostatnou firmou bez dotačních programů a byla tak na-

jednou vržena do víru komerčního podnikání.

Oderská společnost Stavzem vznikla v roce 2009 s cílem propojit podnikatelské aktivity se společenskými požadavky na sociální začleňování občanů ze skupin ohrožených sociálním vyloučením. Firma se zaměřila na služby pro občany, a to na drobné zednické práce, údržbu zeleně a výkopové práce.

T-SOFT je od roku 1991 IT společností s prioritním zaměřením na systémy pro kritické na sazení, bezpečnost a krizové řízení. Sídli v Praze a má přes osm desítek zaměstnanců. Společnost spravuje také Nadaci Eternity, která poskytuje nadační příspěvky, jakými jsou podpora akcí na pomoc handicapovaným dětem, podpora handicapovaných sportovců, příspěvky na charitativní, humanitární a sociální pomoc atd.

Wistron InfoComm vznikl v lednu 2007 jako dceřiná společnost tchajwanského koncernu v Brně-Slatině. Společnost zaměstnává v současnosti na 2 500 pracovníků. Firemní kultura společnosti se vyznačuje přátelským a otevřeným přístupem v jednání se všemi zaměstnanci, kteří se mohou těšit z uznání a ocenění. **Romea**

komentář

Elitářství ve školství Romům neprospívá

KAREL HOLOMEK

Před skončením školního roku některé děti v základních školách dělají přijímací zkoušky na gymnázia, většinou při skončení prvního stupně základní školy, ale někdy i v počátku školy druhého stupně.

Nemyslím si, že by šlo o dobrou praxi. Nejlepší tahouni ve třídě, kteří drží kvalitu třídy, mizí, a třída se tak propadá. Pokud se v takové třídě nachází nějakí romští žáci, není pochyb, že i pro ně to znamená určitý pokles. Tento již léta zavedený princip v českých školách má souvislost se snahou českých rodičů umísťovat své dítě do co nejlepší školy pokud jde o úroveň vzdělávání. Tedy do základní školy a později opět o stupínek výše na gymnázium.

Uvedený princip konec konců vyústí ve velké segregace romských dětí v českém školství. Tam, kde mají rodiče možnost výběru ve větších městech, kde je více škol, tam si vybírají. Vytváří se tak síť škol „lepší“ a „horší“. Vzniká princip panující hierarchie „elitářství“. Diskuze mezi odbornou ani laickou veřejností o tom a o dalších souvislostech ještě ani nezačala.

Romští rodiče podobně uvažovat nedokáží a spokojují se se školou, kam chodili sami a snaží se spíše dopřát svému dítěti klidnější i psychologicky nenáročnější průběh výchovy a vzdělávání.

Tak se nám to pěkně v české škole zavedlo a zdá se, že není cesty k nápravě. Přání rodičů při umístění dítěte na školu hraje prim a není cesty, jak ho zvrátit.

Je však otázka, zda dítěti na určitém stupni vývoje neprospívá více sociální zkušenost, kterou si může osvojit s dětmi ze sociálně slabšího prostředí, nebo zda jsou důležitější encyklopedické znalosti. A kde je ta hranice ve školní docházce, v níž převládá ta či ona charakteristika výchovy a vzdělávání? Nebylo by rozumnější, aby děti spolu chodily do jedné a téže třídy pospolu a rozdělily se až v určitém, po všech stránkách ověřeném nejvhodnějším čase?

Připouštím, že odpověď na tyto otázky není snadná a vyžaduje všestranné posouzení všech dotyčných odborníků včetně zvažování dosavadních, ne příliš dobrých zkušeností. Jejich výsledkem by mělo být postupné zvrácení nepříznivého stavu v zavedených stereotypech českého školství. Teprve jejich změnou by se mělo pracovat na snižování segregace, která brání inkluzivnímu vzdělávání romského žáka. Tudy by mohla vést cesta. Patří do ní i výchova a vzdělávání rodičů romských především, ale i českých.

Spěchám dodat, že zde mluvím o systémových změnách. S nimi nemá nic společného jakékoliv zpochybňování úrovně a schopností učitelů a učitelů na segregovaných romských školách. Naopak. Spíše je třeba vyslovit právě jim nejvyšší uznání za práci, kterou konají za daného stavu, práci vysoce profesionální a obětavou.

co na to naše právnička?

Jak zní novela občanského zákoníku?

V minulém čísle jsme se zabývali skutečným zněním již schválené novely občanského zákoníku, která byla ve sbírce zákonů pod č. 132 uveřejněna letos 3. května. Z toho jsme přednostně vybrali schválené znění § 698 novely, které pojednává o způsobu úpravy výše nájemného.

V následujících řádcích se vrátím k ostatním ustanovením, která jsme již probírali a která byla schválena v odlišném znění oproti předloze. Takovým ustanovením je i § 689, kde oproti sněmovnímu tisku jsou podstatně změněny odstavce 2, 3, 4. I v tomto případě uvádíme celé publikované znění tohoto ustanovení § 689.

- (1) Pronajímatel má právo požadovat, aby v bytě žil jen takový počet osob, který je přiměřený velikosti bytu a nebrání tomu, aby všechny osoby mohly řádně užívat byt v hygienicky vyhovujících podmínkách.
- (2) Pronajímatel má právo vyhradit si v nájemní smlouvě souhlas s přijetím další osoby do bytu. To neplatí, jedná-li se osobu blízkou anebo o další případy zvláštního zřetele hodné.
- (3) Nájemce oznámí pronajímateli písemně a bez zbytečného odkladu změny v počtu, jménech, příjmeních a datech narození osob v bytě, v případě, že lze mít za to že změna potrvá déle než dva měsíce, nájemce je rovněž povinen oznámit pronajímateli uzavření manželství nebo přechod nájmu. Neučiní-li to nájemce ani do dvou měsíců ode dne, kdy změna nastala, má se za to, že hrubě porušil svoji povinnost.
- (4) Jestliže nájemce ví předem o své dlouhodobé nepřítomnosti v bytě spojené se složitou dostupností své osoby, oznámí tuto skutečnost pronajímateli. Současně označí osobu, která po tuto dobu zajistí možnost vstupu do bytu v případě, kdy to bude nezbytně nutné.

Změnu doznalo i konečné znění § 706 o přechodu nájmu bytu.

JUDr. Ludmila Krátká

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno, e-mail: ludmila.krátka@seznam.cz, tel.: 731 479 587).

České školství se stále mění. Každý nový ministr „přeorá“ práci toho předchozího, výmění tým a „reformy“ začínají nanovo. Ptáme se proto:

Jak si vede vaše (romské) dítě na ZŠ? A jak hodnotíte víceletá gymnázia?

Eva Dobšíková

Bývalá učitelka, aktivní v Židovské obci Brno (www.zob.cz).

Ano, pokud jde o víceletá gymnázia, učitelé si dost stěžovali na odchod schopnějších dětí. Ve třídách zůstávali ti méně nadaní žáci. To znamená obtížnější práci, pokud se nezmění podmínky a zůstane zachován vysoký počet žáků ve třídě. Ale takhle stručně se to nedá vyjádřit. Zásadní je, že žáci se ztíženými podmínkami pro učení potřebují jinou péči a více péče a znamenají výraznější vyčerpání pro učitele. Je dobré mít třídu v běžné škole složenou z různě schopných i zaměřených dětí a záleží na umění pedagoga, jak dokáže té různosti výchovně i pro usnadnění učení využívat.

Lucie Sharrii Oračková

Studentka SOŠ managementu a práva, Brno.

Nedávno jsem se o tom bavila s kamarádkou a dospěli jsme k názoru, že pokud na to má dítě buňky, tak ať využije situace a zkusí to na víceletce. Je však jasné, že gympl nemá konkrétní zaměření (jde prostě o přípravu na vysokou) a bez vysoké je prostě nanic. Děti, které vyjdou normálně základku a přihlásí se na nějaký obor, už ví, jakou cestou se bude jejich život ubírat.

Andrea Kačová

Na mateřské dovolené, Nový Jičín.

Má dcera chodí do první třídy a zatím žádné problémy neměla. Učení jí jde, baví ji to, je sice ve škole tichá, ale vztahy s kolektivem má dobré. Odlišná od jiných není, tak v tom nevidím problém. Je Romka, ale je člověk, tak jako všichni na této planetě.

Bohumil Řeřicha

Kruh přátel Česko-německého porozumění.

Vytvoření víceletých gymnázií považuju za kontraproduktivní, v budoucnu se na nich vytvoří „elity“, které absolutně nebudou chápat ty „méně úspěšné“. Dojde k segregaci nejen bílých vůči Romům, ale i bílých proti méně úspěšným bílým. Jaká je společnost, taková má být i třída. I já jsem v takové třídě vyrůstal. Nacházel se tam výborní, průměrní a slabí. Nikdo se nad nikoho nevyvyšoval a nikdo nikým neopovrhoval. Rozmanitost je pozitivní jev.

Robert Sutorý

Pracovník Městského úřadu Hranice.

Mé děti jsou sítě s ostatními dětmi, mají hodně kamarádů. Je to možná i tím, že už od dětství se rády pohybovaly mezi ostatními. Řekl bych, že velký vliv měla jejich schopnost přizpůsobit se jiným dětem, a též jejich pobyt v předškolním zařízení, kde se naučily chápat i zvyky a povahu svých vrstevníků. Pokud jde o víceletá gymnázia, jejich vytvoření považuju za velkou chybu, protože základní školy jsou schopny vzdělávat žáky i velmi talentované. A také proto, že přestup na víceleté gymnázium určitým způsobem okrádá děti o jejich přirozené dětství. I méně úspěšní žáci by se v kolektivu, kde na ně působí jejich vynikající spolužáci, mohli zlepšovat snadněji než v kolektivu, kde všichni dosahují stejné, a to nízké úrovně.

Petra Kámenová

Sociální pracovnice chodovského sdružení Khamoro (www.khamoro-chodov.cz).

Vzhledem k tomu, že já sama jsem absolvovala osmileté gymnázium, domnívám se, že jejich existence nikterak neovlivňuje vzdělání tzv. méně úspěšných nebo znevýhodněných. Na tato gymnázia chodí ti, kteří předpokládají, že vystudují vysokou školu. To, že se někdo rozhodne, že nechce jít na gympl, neznamená, že je hloupější, než ti, kteří absolvují povinnou docházku na gymnázium. Podle mě většinu rozhodnutí jít na gympl ovlivní zejména rodiče. Z vlastní zkušenosti vím, že jedenáctileté dítě ještě neví, čemu by se v dospělosti chtělo věnovat. Natož jestli bude chtít jít na vysokou. Absolventům osmiletých gymnázií totiž nezbyvá nic jiného, než si tu vysokou školu udělat, protože po ukončení studia na gymnázium nemá absolvent žádné specializované zaměření.

Martin Pompa

Pastorační asistent v Brně-Zábrdovicích.

Když jsme přišli ze Slovenska do Brna a moje dcera nastoupila na základní školu, žádné problémy neměla. Do školy chodí už čtyři roky a má se tam velice dobře. Panuje tam dobrá atmosféra, do třídy chodí ráda, učí se dobře a já jsem s touto školou velice spokojený. Základem prostě je vybrat si pro dítě dobrou školu, aby se mezi ostatními cítilo dobře a zapadlo do kolektivu. To je u mé dcery naštěstí všechno v pořádku.

Ivan Kandrác

Hudebník skupiny Imperio (www.imperio.estranky.cz).

Dcera navštěvuje základní školu, je teď v šesté třídě. Od první třídy nosí samé jedničky, pochvaly a vyznamenání. Jsem na ni pyšný a budu se jí snažit vést ke stejným výsledkům i do budoucna. Vzhledem k tomu, že navštěvuje různé kroužky, je oblíbená a s narážkami na její adresu – co se původu týče – to není tak strašné. A to hlavně díky kamarádům ze školy, kteří mají názor, že každý není stejný a že někteří Češi jsou horší.

(pp)

První rok ve škole přináší otázky

Má dcera Sárinka úspěšně zvládla první třídu. Začátek ve škole přináší pro dítě velkou životní změnu, najednou již není jen s maminkou, ale musí se více spoléhat na sebe.

Pravda je, že jsem měla o svou dceru, prvňáčka, strach. Nebála jsem se toho, že nebude zvládat učivo, bála jsem se, jak budou děti na ni reagovat, jestli se s ní budou chtít přátelit. Má dcera je Romka. Jediná ve třídě. Jediná Romka mezi dvaceti dětmi. Musím však s velkým potěšením říci, že jsem se strachu už zbavila. Mou Sárinku děti přijaly velmi dobře, má nejen ve třídě, ale na celé škole spoustu přátel, kteří ji vždy rádi vidí.

Velkou mírou, myslím, přispěla povaha mé dcery k tomu, že ji berou i ostatní. Jde o milé a hodné dítě se slušným vychováním.

Zpočátku, když byly mé obavy z toho, že by mohla být má dcera

terčem posměchu, velké, chtěla jsem situaci preventivně řešit. Svěřila jsem se třídní učitelce, která mě s pochopením vyslechla. Chápala naši situaci a ujistila mě, že si bude více všimnat toho, co se kolem mé dcery děje.

Samá jsem ale postupem času viděla, že se děti chovají k Sárince

velmi hezky. Také jsem ale měla někdy obavy z rodičů dětí, které s ní chodí do třídy.

Je známo, že se českým rodičům mnohdy nelíbí, když má jejich dítě za spolužáka Roma. Neslyšela jsem za celý rok žádnou narážku, a to jsem ráda. Rodiče dětí také mohli sledovat, že má dcera chodí čistě a pěkně oblečená, vždy pěkně pozdraví atd. To jsou věci, které vidíme na první pohled, a můžeme si udělat obrázek. Ono velká pravda je, že děti jsou kopiemi svých rodičů.

Mám ještě devítiletého chlapce, který chodí do speciální školy. Můj chlapec je autista. Věřte, že v takové škole se řeší trochu důležitější věci než to, kdo má jakou barvu pleti, zda je Čech, Rom nebo Vietnamec. A tak by to mělo být všude... Prostě řešit to důležitě.

Lajla Žigová

Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?

Ozvěte se na pecinkapavel@seznam.cz nebo rhango@volny.cz

Kdo šikovný by pak neodcházel?

Ve své třídě učím romskou holčičku. Jediný problém pro ni představuje výslovnost, ale už ji za ty dva roky rozumíme. Jinak je moc šikovná, škola ji baví a děti ji mají rády. To, že je Romka, jim vůbec nevadí. Problém je ovšem s rodinou, ve které žije: často ji neposílají do školy, nemají na placení povinných věcí peníze, žijí v holobytu. Holčička ale chodí do školy moc ráda, kolikrát nechce ani domů. Rodiče by už od první třídy byli nejraději, kdyby šla do „zvláštní“! Je to samozřejmě zbytečné, ale pro ně by to bylo

pohodlnější. Nedá se to popsat pár větami, jde samozřejmě o složitější problém... Pokud jde o odchody talentovaných a lépe prospívajících dětí, ty mají samozřejmě vliv nejen na romské děti, které zbudou na 2. stupni, ale všeobecně na všechny méně úspěšné. Jen výjimečně tam zbude šikovné dítě, které nechtělo jít na gymnázium. Samozřejmě že kvalitní třídy jak po stránce inteligenční i po stránce chování je tam pak mizerná!

Jaroslava Truksová

Učitelka na ZŠ Nové Město na Moravě (<http://zs1.nmm.cz>).

Na našu dceru sme boli všeci hrdí

Som Rómka, mám dve deti, dcéru a syna. Dnes už obaja navštevujú vysoké školy, zhodou okolností obaja v Prahe.

Musím povedať, že syn nemal žiadne problémy spojené so svojou národnosťou. A povedala by som, že práve naopak, na strednej škole v Trenčíne mu vychádzali v ústrety ako sa len dalo. Dcéra však mala problémy už na základnej škole i na gymnáziu.

Prvý stupeň základnej školy absolvovala na dedine, kde sme toho času bývali. V piatom ročníku prestúpila na základnú školu do okresného mesta, kam sme sa presťahovali. Tam sa vyučoval jazyk ruský a anglický. Kto bol horší žiak, mal ruštinu, a kto lepší, mal angličtinu.

Dcéra mala výborné výsledky, napriek tomu ju ale preradili na ruský jazyk, s čím sa mi pozdejšie aj sťažovala doma. Nedalo mi to, a tak som išla za riaditeľom. Predstavila som sa a súčasne som podotkla, že ako zdravotná sestra som mala príležitosť starať sa o príbuzného riaditeľa. A on bol taký ochotný, že išiel so mnou za učiteľkou, ktorá vyučovala anglický jazyk. Pani učiteľka sa ohradila a odovzdala to tým, že už nie je voľné miesto. Riaditeľ sa vyjadril v tom zmysle, že by sa ešte nejaká „tá voľná stolička určite našla“. A tak dcéra prestúpila na anglický jazyk. Nevie, čo zavážilo u riaditeľa viac – či to bol

môj prístup z pozície Rómky, ktorej záleží na vzdelaní svojej dcéry, alebo povolanie zdravotnej sestry a určitá forma recipročnej pomoci. Každopadne dcéra sa nakoniec stala jednou z najlepších žiačok v anglickom jazyku.

V prvom ročníku na gymnáziu prišla dcéra opäť asi po polroku domov sklamaná. Nikto sa s ňou nechcel kamarátiť, že je cez prestávky sama a nemá kamarátky. Ja som jej povedala: „Renatka, musíš vydržať, keď budú vidieť, aká si šikovná, začnú sa s tebou kamarátiť.“ A stalo sa. Ona im nakoniec dokázala, že i Rómka vie byť lepšia, než niektorí iní spolužiaci. V maturitnom ročníku excelovala a zmaturovala s vyznamenaním. A na maturitnom večierku predniesla v mene celej triedy hlavný prejav. Boli sme na ňu všetci hrdí, nie len my, rodičia, ale myslím, že aj jej spolužiaci.

Eva Berkyová

Zdravotná sestra, Klagenfurt.

www.romea.cz – Romský informační portál

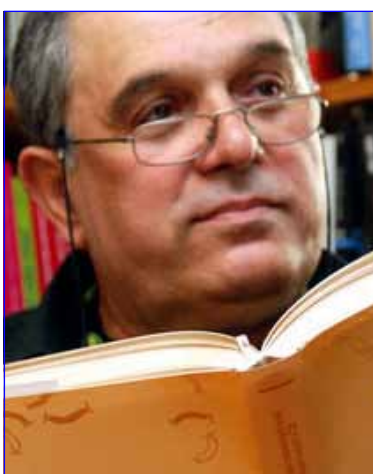
Nesnadné vzdělávání Romů

Romské děti to nemají lehké na základních školách ani na zvláštních. Jejich šance vzdělávat se dál a dosáhnout vůbec nějakého vzdělání je mizivá. Děti, které chodí do standardních škol to mají těžké i v tom, že letitá absence v oblasti vzdělávání postihla také jejich rodiče. Ti pak nejsou schopni dětem nic vysvětlit, pomoci jim nebo je doučovat. Sami tuto „výbavu“ nedostali a tak toho nemohou pro svoje děti moc udělat – i kdyby chtěli. Dbát jen na to, aby si psaly úkoly a chodily do školy, to příliš nestačí.

Dítě musí mít i zázemí. To znamená, že by mělo mít svůj pokoj, stůl a soukromí. Ale to ve většině případů romské děti opět nemají, a to proto, že obce Romům standardní byty nepřidělují. Naopak Romy vytlačují z civilizace a sestěhovávají je do ghatt. Tam děti žijí společně v místnosti s ostatními. Vývoj a vzdělávání dítěte ovlivňuje i pracovní trh. Romští muži ve většině případů nepracují, práci nedostanou a rodina není schopna z peněz, co dostává od státu, zajistit dětem rodinnou péči a výchovu.

Tím ale nechci vůbec říct, že romská rodina nemá na vzdělávání svých dětí podíl. Jen kdyby chtěla. Dřív byl svět mnohem složitějším místem pro život, ale rodiče, kteří chtěli, aby se jejich děti něčím vyučily nebo vystudovaly, toho docílili. Problém je ale i v tom, že mnozí Romové o to nemají zájem, ale jakmile jim nastávají povinnosti, tak to berou jako životní problém, jako životní překážku.

Jenže ve skutečnosti jde o to, že oni vědí, co by chtěli a jak by to mělo vypadat, jenže od způsobu života, kterým jsou nuceni ve společnosti žít, už nic neočekávají. Budoucnost je nezajímá, oni potřebují přežít dnes. Ale když je jiný Rom vzdělaný a těší se ve společnosti určitému postavení, tak to ocení, ba

dokonce závidí, a svým dětem dávají takového člověka za vzor. Po svých dětech vyžadují povinnosti, ale zakrátko od toho upustí. Zahltí je životní problémy, zápasí o přežití a za chvíli jsou tam, kde byli předtím. A vše se vrací do starých kolejí.

Byl jsem svědkem i toho, že matka posílá své děti do školy hlavně z obav. Bojí se totiž, aby nepřišla o příspěvky, které dostává od státu a které drží rodinu nad vodou. Tak to dělá mnoho rodičů. Ale co se týče prospěchu dětí ve škole, tak ten je těmto rodičům naprosto lhostejný. Potom jsou i takoví rodiče, kteří o vzdělávání svých dětí vůbec nestojí. Mají s tím jen problémy, když musí plnit povinnosti směrem ke škole. A existují samozřejmě i rodiny, které mají děti jen na to aby dostávali od státu peníze navíc. Jak děti vyrůstají a jak budou žít, to, je ani moc nezajímá. Podstatné je, že mohou přežívat všichni. Mnoho Romů žije chudým životem a ke svým dětem cítí jen ty nejnutnější povinnosti: zajistit, aby jim nebyla zima, neměly hlad a byly v bezpečí. Ale na této skutečnosti se velkou mírou podílí i stát.

Co se týče existence víceletých gymnázií, romské děti nemají velkou šanci vzdělávat se tímto způsobem. Jednak proto, že na bývalých

zvláštních školách tento systém není zavedený, a také proto, že romské děti by většinou nebyly schopny přijímačky na víceleté gymnázium udělat. I v tomto směru je častěji vinen stát. Romské děti byly často neprávem zařazovány do zvláštních škol nebo tam skončily. Problém se začleňováním znevýhodněných dětí do hlavního vzdělávacího systému dlouho nikdo neřešil, a i proto zůstává úroveň romských dětí ve školách taková, jaká je. Proto dnes romské děti už potřebují speciální přístup ve vzdělávacím systému. Romským rodičům nikdo neřekl ani je neinformoval o tom, jak dopadnou jejich děti ve zvláštních školách. Že se nikam nedostanou, že vlastně nebudou mít přístup ke kvalitnímu standardnímu vzdělání. Než by stát něco pro romské žáky udělal a posouval je dál, jednoduše je odsunul od standardního kvalitního vzdělávacího systému a zařídil pro ně zvláštní školy.

Tam mají pedagogové zajištěná dlouhodobě pracovní místa a platy s příplatky za děti, které potřebují nadstandardní péči. Co se týče žáků ze zvláštních škol, nezaznamenal jsem za dlouhá léta u romských dětí žádný pokrok. Až když přišla demokracie, až tehdy se začalo poukazovat na zvláštní školy a na jejich dopad na mladé romy. Zákon o vzdělávání jasně říká, že každý žák má právo na vzdělání a nesmí být diskriminován. U nás to však neplatí, romské děti jsou nadále zařazované do zvláštních škol, jen s tím rozdílem, že dnes se jim říká praktická škola. Náprava leží stále v nedohlednu. Ministr Dobeš dělá mrtvého brouka a při tom ví, že Evropský soud pro lidská práva odsoudil ČR za diskriminaci romských dětí ve školství. Kdo tohle všechno zastaví?

Gejza Horváth

„Mamííí, mamííí, tam je Cigán!“ zaznělo na dětském pískovišti...

V uších mi to znělo jako by volala „Mamííí... tam je mimozemšťan!“

Takhle reagovala asi osmiletá holčička na jedné zahrádce s dětským hřištěm, kde si můj syn v klidu hrál na pisku. Reakce holčičky mě velmi zarazila, dokonce zamrzela.

Byla jsem dost zvědavá, jak na to bude její maminka reagovat. Seděla jsem totiž hned vedle ní. Nic jsem neřekla, jen je sledovala. Maminka ale řekla dceři, ať je ticho – a to bylo vše. Ale nejspíš to mamince nedalo, protože asi za deset minut, když se holčička přišla ke stolu napít, jí řekla, že ten chlapec,

který si hraje na pisku, se chová rozhodně slušněji než ona sama. To se mi líbilo, ale pravda – čekala jsem trochu víc. Nevadí, snad to ještě pořeší doma. Za tu dobu, kterou jsme tam spolu byly, mohla maminka pozorovat naše chování, chování těch „Cigánů“. Mohla upozorovat maximálně to, že jsme se opravdu chovali slušněji než ony samy. Rozhodně jsem od stolu na své dítě nekřičela: „Dávej pozor! Nelez tam! Běž dolů!“ Pokud jsem něco chtěla, vstala jsem a šla přímo k němu, abych nerušila ostatní svým jekotem. Toto jistě považuji za výraz slušného chování. Kdybych takto ječela přes celé hřiště já jako Romka, určitě by si všichni pomysleli – no jo, Cikáni, nemají žádné vychování, apod.

Takové možné maličkosti mě opravdu vytácejí. Proč na nás ukazují za všechno prstem a myslí si o nás nejhorší věci, i když nás neznají osobně, když většinová společnost kolikrát nemá opravdu přehled o tom, jak se chovat na veřejnosti.

Navíc si říkám... co si asi ta malá holčička myslí o Romech. Jaké má asi informace. Řekla bych dle její

reakce a možná i mírou vyděšení, že ne moc hezké. Ale odkud ty informace získala? Ze školy? Z domova? Kdo ví, ale jistá si jsem tím, že jí asi nikdo neřekl, že se lidé nemají dělit podle barvy pleti, nikdo jí neřekl, že Romové tady s nimi žijí již velmi dlouhou dobu a že jsou stejní lidé jako i ona. Myslím si, že má informace typu – nebav se s ním, on je Cigán, on je špinavý, zlý. Pokud to té holčičce nikdo neřekne, poroste s tím samým pocitem, jaký asi cítila, když ve své blízkosti viděla mého chlapce.

Určitě nejsem taková, že bych byla na holčičku rozzlobená, to určitě ne, ona vinu nenese, je ještě malá na to, aby si sama udělala úsudek, ale její rodiče jsou asi tolik povrchní, že nebyli schopni se mně ani omluvit za hlášku její dcery. Já bych to na jejich místě udělala. To, že nás věčně urážejí, hanobí a špiní mnozí z většinové společnosti třeba na diskuzích na internetu, na to jsem si už docela zvykla, ale reakce této holčičky mě opravdu zarazila... Přála bych si, aby se v životě setkala s Romy, kteří jí ukážou, že jsme vlastně všichni stejní lidé...

Lajla Žigová

Bezejména

V přátelství píchla jsem se hluboce o trn, prý špína jsem, možná měla bych jít pod drn. Jako ta Růženka, co o trn se poranila, pak ve spící krásku se proměnila. Jenže ona měla to štěstí, že si pro ni přijel princ, co ji vysvobodil, zbavil ji toho hrůzného prokletí a polibkem ji probudil. Jenomže já nejsem Růženka, ani zakletá, to jen jednou osobou prokletá. Křivdy se hodně špatně snáší, proč ten člověk nejdříve své obvinění nezávází? Ví, že nejsme neomylní, bez viny, i ten nejlepší člověk dělá velké chyby. Člověk se plete, to se přece může stát, proč ale všechno zlé mi musí přát? Ztratit kamarádku, těžko říct, zda je to horší, než ztratit kamaráda. Já věřila jsem jí a měla hodně ráda, nevím, co už napsat víc.. Přátelství je jako padlý sníh, jak přijde a napadne, hned zase odejde, opadne a ze rtů mizí smích. Ale jak se říká, čas nám ukáže, co všechno se může a dá změnit, vždyť spousty věcí dokáže, bolest a trápení ve štěstí proměnit. Jen tu délku nikdo neovlivní, zřejmě podle toho, nakolik jsme vinní...

Veronika Kuchařová

Vzpomínky a slzy

Slyším kapky deště, jak o střechu bubnují, jak děti si venku zpívají. Já stojím uprostřed místnosti a vzpomínám na trochu radosti. V myšlenkách vracím se zpět o tři měsíce nebo pět. Nikde žádná radost, žádný smích, jen samý smutek a hřích. Vracím se tedy o šestý měsíc, ale ani tam není víc. Tu radost, kterou tak hledám, až v dalším roce vzpomínek mám. Pociťuji únavu a zavírám oči, vidím spoustu přátel a všechno se točí. Obracím stranu jako v knize a tam začíná první krize. Moje kamarádka mě zradila, ale já jí vše odpustila. Všechno se obrátilo, jako poklop přiklopilo. Jsem opuštěná, nikdo mě nepostrádá, jsem sama. Po rukou mi potůčky krve stékají, a já si to konečně uvědomuji. To nebyly kapky deště ani zpívající děti, byly to krůpěje krve padající na parkety. Krve rudé a plné samoty, oči se pomalu zavrou, a já vím, že už se nikdy neotevrou.

Veronika Kuchařová

Romanô Lil

www.rnl.sk – Rómsky nový list

noviny Rómov na Slovensku

Diskuse – kniha návštěv

www.srnm.cz/cz/guestbook.htm

co na to naši čtenáři?

Když se tak dívám na ten rozhovor s Lucií Oračkovou v RH 5, kde auto-
ra nějak moc zaujal onen pes, musím se zeptat – kdopak vám toho „čau-
-čaua“ tak oholil?
Uwe Ladwig, Hamburg

Dobrý den, pes v rozhovoru s Lucií Oračkovou v minulém vydání není
čau-čau, jak píše Pavel Pečinka, ale šarpej. Psi plemena čau-čau nema-
jí žádné odnože a šarpej jistým způsobem ano, v USA se chová i tzv. mi-
nišarpej. Čau-čau mají dvě formy, krátkosrstou a dlouhosrstou, a několik
možných barev v různé sytosti, a nikdy ne skvrnitost. Doufám, že jiné in-
formace ve vašem článku nejsou tak vzdáleny od skutečnosti a pravdy,
jako je tomu u zobrazeného psa. Zůstávám s pozdravem, ať žijí čauáci...

Olga Lepková, Brno

Vážený pane Holomku, srdečně zdravím. Se znepokojením pozorujeme
narůstající aktivitu Dělnické strany sociální spravedlnosti a stále ještě lho-
stejně a bázlivé jednání většiny české společnosti vůči xenofobním, naci-
onalistickým a rasistickým projevům příslušníků a sympatizantů této stra-
ny. S radostí a úctou vnímáme aktivity lidí, kterým toto není lhostejné, jak
tomu bylo např. v Brně na 1. máje při blokádě Cejlu či dříve v Novém By-
džově a Krupce. Angažovanost lidí, kteří se rozhodli říci ne neonacistic-
kým projevům, nám samotným dává impuls, zda bychom se jako jezuité
neměli aktivněji zapojit. Prvním naším pokusem byla účast na ekumenické
bohoslužbě a účast na následné blokádě Cejlu. 10. června jsme se zúčast-
nili protidemonstrace v Krnově a 25. června jsme se zapojili do podobné
akce v Přerově. Uvědomujeme si, že touto naší účastí na podobných ak-
cích proti DSSS činíme občanské a náboženské minimum. Rádi bychom
vás požádali, zda byste nás informoval o podobných aktivitách Společen-
ství Romů na Moravě a zda by byla možná kooperace i v jiných činnos-
tech než protidemonstrace či ekumenické bohoslužby.

František Lízna, Marek Janás, Vyšehorky

Kdo tu žil před námi?

**BRNO – Ve čtvrtek 16. června se v Brně uskutečnilo slavnostní zasa-
zení pamětních kamenů, které připomínají oběti nacistické genocidy
v době druhé světové války. V Brně se tak objevilo 26 kamenů na sed-
mi místech, mj. před Muzeem romské kultury.**

Možná jste si už také všimli několika lesklých destiček v chodníku před pár
domy na Bratislavské ulici (a nejen tam). Každá z nich nese jedno jméno,
jméno člověka, který zde žil před druhou světovou válkou a už se nikdy
nevrátil. Před Bratislavskou 69 se nachází šest takových destiček, další tři
jsou před Muzeem romské kultury a jednu naleznete na Bratislavské 2.
Destičky do brněnských chodníků umístil sám umělec Gunter Demning,
který s ideou v 90. letech přišel.

Kdo jsou ti lidé, kteří zde žili, a jak vůbec vznikl nápad tyto pamětní
kameny instalovat? Okolí Bratislavské ulice a Cejlu bylo před válkou z vel-
ké části osídleno německým a židovským obyvatelstvem. Většina z nich
se po skončení války již domů nikdy nevrátila. Právě na takové osudy
chce poukázat projekt Stolpersteine, který vznikl z iniciativy židovské
mládeže. Idea akce Stolpersteine vznikla v Německu. Smysl projektu spo-
čívá zejména v uctění a připomenutí památky obětí nacistické genocidy
za druhé světové války zcela unikátním způsobem. Zavražděným – pro-
střednictvím kostek s popisky individualizujícími každou z obětí a její
osud – se tak dostává trvalé památky na místech, kde kdysi působili, ka-
ždodenně procházeli, žili... Výraz stolpersteine je složenina německých
slov stolpern (klopýtnout, zakopnout) a stein (kámen). Název vyjadřuje
sílu příběhu, která se za každým z kamenů skrývá a nedovoluje jej mi-
nout a pokračovat v chůzi. Naopak přinutí chodce, aby se zastavil, zamy-
slel a neformálně, ryze osobně vzdal poctu oběti nacistické zvůle, jejíž
jméno je na kostce vyraženo. Destičky jsou tedy také určitým varováním
do budoucna. Upozorňují na nebezpečí a na důsledky netolerance a pro-
jevů xenofobie v současné společnosti. Až někdy takovou destičku na
chodníku uvidíte, zkuste se na chvíli zastavit a zamyslet nad osudem lidí,
kteří zde žili před námi.

Lucie Křížová

Oddělení vztahů s veřejností Muzea romské kultury.

Foto: Stolpresteine

Michala Toráčová: Vlastní popularity není...

Dokončení ze str. 1

**Přece jen – vaše popularita se asi
zvyšuje. Jaké u toho má člověk
pocity, nezamotá se z toho trochu
hlava?**

Vlastní popularity není nikdy dost!
(smích) Ne, to byl samozřejmě vtip.
Podívejte, být někde na samotném
vrcholu, to je dlouhá a náročná ces-
ta a hlavně strašně moc práce. Tak-
že ano, popularita mě těší, ale zů-
stávám nohama na zemi.

**vala jste tak už někomu nějaké
angažmá?**

Na mém facebooku mám docela
hodně fanoušků, kteří mě podporu-
jí a ptají se na tyhle věci. Občas mi
píší další holky, mají různé otáz-
ky ohledně focení. Ale můžu jim jen
něco takhle poradit, jinak zdaleka
nejsem v tak důležité pozici, abych
sama mohla někomu něco zařídit.

**Máte asi v tomhle větší přehled
než já – víte o nějakých romských
modelkách u nás nebo v zahra-
ničí, které dlouhodobě fotí pro
časopisy?**

Zatím nevím, o takové Romce jsem
dosud neslyšela.

**A ještě k hiphopové scéně, kam na
koncerty doprovázíte svého part-
nera Lukrecia Changa – přemýš-
líte třeba do budoucna o nějakých
společných vystoupeních?**

Hiphopovou hudbu jenom poslouchám a Lukrecia občas na kon-
certech doprovázím, ale jinak se
žádných projektů neúčastním, tak
daleko jsme hip hopu zatím nepro-
padla.

Ptal se Pavel Pečinka

Foto: Vladimír Kozelek,
Martin Straka

Cesta za lepším životem z Česka do Braddfordu a zase zpátky

„Počkej, zastav,“ křičela jsem na manžela. „Koukej, tam se něco stalo!“ Jedeme konečně domů z romského festivalu písní a tanců. „Co zase vymýšlíš?“

„Jen zastav, to bude chvilka,“ prosila jsem manžela, který vůbec nemá pochopení a zalíbení v tomto směru. Nějaké ty festivaly mu nic neříkají. Jde tam jen kvůli mně a už se těšil domů. To, že se chci ještě zastavovat u hloučku, který se utvořil podél cesty, se mu nijak nelíbilo.

„Věčně se zajímáš o co nemáš, ještě mě dostaneš do průseru,“ řekl. Přece jen ale zastavil, zaparkoval a šli jsme se podívat, co se vlastně stalo. Vidím hlouček Romů, dost hlasitě mluvících. Šla jsem až k nim. „Co se stalo, lidi?“ zeptala jsem se.

„A, tahle paní sebou sekla na zem,“ odpověděla mi jedna žena a ukázala na sedící postavu na lavičce. Žena je hrozně pobledlá, jako kdyby ani krev v sobě neměla, je vystrašená a ještě se třese. „Asi toho vypila víc než snese.“ „Určitě se opila.“ „Na to slunko se nesmí moc pít, to potom přijde boľhlav!“

Křičeli jeden přes druhého, jak už to bývá u našich Romů. Jenže mně se zdá, že tato paní nemá v sobě žádný alkohol. „Já jsem vůbec nic nepila,“ řekla tiše žena, „jen se mi udělalo nevolno.“ „Mohu vám nějak pomoci?“ zeptala jsem se jí.

„Potřebuji se dostat domů, ale to na vás nemůžu chtít.“ „A kam domů?“ „Do Jablonce.“

Podívala jsem se na manžela s prosbou v očích. „Odvezeme vás, že jo?“ „Jo jistě,“ odpověděl mi manžel. „Pojďte, já vám pomůžu.“ Vzali jsme ji pod paží a odvedli k našemu autu. „Tak, posaďte se pohodlně, dobrý? Jste v pořádku?“

„Jo, děkuji, nic mi není, ale nemůžu vám dát na benzín, nemám peníze.“ „Nedělejte si starost.“

Rozjeli jsem se směrem na Jablonce. Tiše bez řeči jedeme, je slyšet jen tichý vzlykot na zadním sedadle. Je mi líto této ženy, co je zač? Proč je tu sama? Co za osud má? „Mladá paní, kam pojedeme, kde to bydlíte?“ zeptala jsem se jí.

„Hned na kraji Jablonce, tam to uvidíte, já vám potom řeknu.“

„Bydlíte v baráku?“ „Kdepak! Já a barák, paní! Kde bych se na to zmohla, bydlím v podnájmu u jedné rodiny.“ „Jsou to bílí?“ „Ne, je to romská rodina, vzdálení příbuzní, vzali mně k sobě bydlet, přišla jsem o všechno, o byt, o manžela i o synáčka,“ řekla a rozplakala se. „Jé, to je mi moc líto, já nechtěla...“ „To nic, jsou tomu už tři roky, ale pořád to bolí.“ „Nechci vás rozplakat, promiňte, muselo se vám stát něco hrozného.“ Byla jsem moc zvědavá, ale nesluší se vyzvídat, tak jsem ztichla.

„Mohu si zapálit cigaretu?“ zeptala se po chvíli. „Jo, jasně, tam dole ve dveřích je popelník.“ Mužovi se to nelíbilo, ale neřekl nic. Žena si zapálila cigaretu a začala povídat. Myslela jsem, že snad vypráví nějaký americký film, neuvěřitelný příběh.

„Máte pravdu, stalo se mně něco hrozného, jen nechápu, že ještě žiju. Člověk snese víc než kůň. Žít s tak-

vým břemenem je hrozné, jako kdybyste ani nežila. Jen přežíváte, den ze dne, bez zájmu, bez cíle!“ Její hlas zněl studeně, cítila jsem z jejích slov nenávist, vztek, bezmoc.

„Vím, co si myslíte, že jsem divná, zlá. Ale není to tak, taky jsem žila jako vy, pro lásku, s nadějí a s cílem pro něco, pro dítě. Hrozně jsem po dítěti toužila. Osm roků jsme s manželem na dítě čekali, bůh vyslyšel naše prosby a v roce devadesátém šestém se nám narodil syn. Jistě to znáte, jak se žena cítí! Dva roky byly šťastné – potom už jen zlo...“

„V noci, bylo to v červenci devadesátém devátém, začalo hořet. Spíte a najednou vás probudí hrozný hukot, dým, praskot.“ „Probaha, jak začalo hořet?“ „Někdo hodil do baráku zápalné láhve, asi skini, v první chvíli jsem pomyslela na syna, spal vedle naší postele.

Rychle jsem ho vytáhla a utíkala ven. Tam našťestí byli skoro všichni. To víte, že to odnesli, byli dost popáleni, ale našťestí se mému klukovi nestalo nic. Nábytek, šatstvo – všechno bylo pryč, ale nám se nic nestalo, a to bylo hlavní. Přišli jsme o bydlení, ale město se o nás postaralo. Dali nám ubytování, ale potom už to nestálo za nic. Nastal strach, a ne malý.“

„Kdykoliv jsme šli do města či na nákup nebo k lékaři, věčně jsem se otáčela, jestli za sebou neuvidím holohlavého skina. Bylo to hrozné, obavy a nic než strach o život syna. Mezi Romy se začalo mluvit o cizinci, o Anglii, že tu není bezpečno! Čím dál to bylo horší, v televizi, v novinách se psalo, tam napadli skini Cikána, tam zase hodili zápalné láhve, pořád něco. Jednoho dne přišel muž z práce a že se jede do Anglie.“

„Nechtěla jsem nikam, do neznáma, cizí země, cizí lidé, slovo neumím anglicky, jak se domluvíme? Odporovala jsem manželovi, ale nedalo se nic dělat, on tak rozhodl. Báli jsme se o dítě, co když nás znovu napadnou? Nemusí to skončit šťastně, měl pravdu. Všichni známi odjeli, jedeme taky.“ „Tak jste emigrovali?“

„Jo, s těžkým srdcem, ale odjeli jsme. Jen co jsme přejeli hranice, strach ustal.“ „Neletěli jste?“ „Ne, jeli jsme autobusem, neměli jsme tolik peněz na letenku.“ „Tak to bylo dobré, ne?“ „Ne, nebylo, jen chvíli. Utíkali jsme před strachem, že přijdeme o syna, před napadáním od skinů, ale zatím jsme jeli do cizí země, aby nám ho vzala!“ „Ó bože.“ Jen jsem vzdychla.

„Vše bylo dobré, bydleli jsme v Braddfordu v pěkném podnájmu, manžel měl práci, naši známi taky

byli na blízku a náš chlapec rostl jako z vody. Zkrátka, přestala jsem se bát. Celý rok jsem se těšila ze života.“ Odmělčela se. „Co se stalo?“

„Můj zlatý chlapeček onemocněl a já byla bezradná, ještě jsem neuměla pořádně jazyk, bylo to těžké. Vždy s námi šel tlumočník abychom věděli, jak na tom je. Těžká nemoc se zmocnila mého chlapečka a nebylo pomoci. Bylo to rychlé, během týdne umřel na meningokoka. Je to zlá nemoc! Není pomoci, jakmile se to hned nepozná. Život pak už nestál za nic.“

Cítila jsem, jak mi kanou slzy po tváři. Pomyslela jsem na svá vnoučata a mráz mi projel celým tělem.

„Pochovali jste ho tam?“ zeptala jsem se chvějícím se hlasem. „Ne, to bych se nevrátila, je pohřben tady doma! To víte, peněz nebylo, ale všichni Romové se složili, jak mohli. Někdo dal pět liber, někdo víc, někteří dali i padesát liber. Převezli jsme ho domů.“

„Tu jsem ho pochovala, tu se nám narodil a tu je i pochován ve své rodné zemi, už nemám strach, už se ničeho nebojím, už není o koho se bát.“ „Je mi to moc líto, ale kde je jeho otec?“

„Po tom všem – nemohla jsem s ním dál být.“ „Vy mu to dáváte za vinu, že jo?“ „On rozhodl jít do Anglie.“ „Ale nemohl vědět, co se stane. Nic mi do toho není, ale on také trpí. Myslím si že jste na tom stejně.“ „Možná, ale nemůžu s ním být, přišli v jeho blízkosti cítím svého chlapečka. Vím, že jsme šli za lepším, osud ale rozhodl jinak.“

„Omlouvám se, jistě hlavně vy víte, co je pro vás nejlepší.“ „Prosím vás, támhle ten barák, tam zastavte, tam bydlím.“ „Ten šedý dům?“ „Jo, tam bydlím. Mám tam jeden pokoj, to mi stačí a není drahý.“ Manžel zastavil a já ji otevřela dveře. „Moc vám děkuji.“

„Není zač,“ řekla jsem a podala jí ruku, „na shledanou a mějte se hezky, dávejte na sebe pozor.“ „Jistě, ještě jednou moc děkuji vám oběma.“

Stiskla jsem jí ruku a ona se malinko usmála. Byla by moc hezká, kdyby na sebe trochu dbala. „Na shledanou,“ pozdravila a vzdálila se od nás. Já ještě chvíli stála u auta a koukala na ni, jak vchází do domu. „Tak co? Ještě dlouho tam budeš stát?“

„Ne, už jdu. Jed' opatrně, at' se nám nic nestane, není kam pospíchat. Chudák ženská, ta mě dostala. Co všechno musela vytrpět. Ani nechci mluvit.“ „Máš pravdu, to je hrozné, něco takového. Musíme jít za dětmi, jestli jsou v pořádku.“ „Jistě, a hned zavolám, jestli nejsou mrňata nemocná.“ „Probaha! Hned myslíš na nejhorší, nesmíš si to tak brát, pak jen přivoláváš smůlu.“ „To ne, jen mám starost o vnoučata.“ „A kdo nemá! A nekuř mi tu, aspoň v autě toho nech, buď tak hodná.“ „Nech mě teď, jsem rozrušená, musím na ni myslet. Je mi jí moc líto, nevím, co bych dělala na jejím místě!“

„Co bys mohla, musela bys to přežít. Bohužel, život jde dál, je to smutný, ale je to tak.“ Domluvil a dál už neřekl ani slovo...

Irena Eliášová
Spisovatelka, žije v Mimoni.

V zámku a podzámčí v Přerově popáté...

PŘEROV – Pátý ročník folklorního festivalu V zámku a podzámčí zaplnil 17. a 18. června hudbou přerovské ulice. Tématem festivalu byl letní slunovrat a lidové zvyky s ním spojené. Uskutečnil se vzdělávací program pro děti, výtvarná soutěž a výstava Kouzelný slunovrat, soutěž O zámecký klíč a také večerní komponovaný pořad Svatojánská noc.

Na scéně vystoupilo několik cimbálových kapel a tanečních souborů: cimbálová muzika Ondřejnica, cimbálová muzika Primáš, v lidových krojích se předvedl dětský taneční soubor Hlubinka, Podmájové tance a místní folklorní soubor Haná. Tento soubor vznikl roku 1967, založil ho Alois Běhal. Vidět ho můžeme na mnoha festivalech v Česku i v zahraničí. Dětský folklorní soubor Hlubinka z Ostravy vznikl v 60. letech minulého století. Od roku 1992 působí pod vedením Kateřiny Macečkové při Lidové konzervatoři v Ostravě-Prívově.

Na tento festival dostal pozvánku i náš taneční soubor Cikne Čhave z Nového Jičína. Lidem se naše tance velmi líbily. Doprovázela nás cimbálová muzika Primáš z Přerova.

Záštitu nad festivalem převzal hejtman Olomouckého kraje Martin Tešářík a náměstek hejtmána Olomouckého kraje Radovan Rašťák.

Veronika Kačová

PŘEROV – Pandžto ročníkos folklornoskro festivalos Andro zámkos the podzámčí pes kerlas avri andro 17. the 18. junis. Tematos pro festivalos ehas linajesrko slunovratos the l'udove sikhadžipena, so leha hine jekhetane. Ehas ode tiž sikhadžipen le čhavorenge, šaj peskre kreslinenas the ehas ode vystava Čarovno slunovratos, gil'avibengeri su'az Pal o zamecko kleja, savi pes kerel imar pandž berš, the ra'fi ode ehas E svatojansko rat.

Pre scena pes avri sikhade cimbalove bašavibena, khelibengere subory. Le festivalos ehas duj seri. Andre kol'a peršo sera pes avri sikhade cimbalove bašavibengere džene khatar Ondřejnica, cimbalovo bašaviben Primáš, dikhl'an odej tiž te khelel andro l'udove kroje suboris Hlubinka, Podmájovo kheliben, folklorno suboris Haná. Kada suboris pes kerdžas avri andro berš 1967, the leskro dženo, so les kerdžas avri ehin o Alois Běhal. Dičhon pes pro pherdo festivala andre Čechiko republika the dural. Čhavorengero folklorno suboris Hlubinka khatar Ostrava ehas avri kerdo andro 60. berša avreskro století. Sar ehas berš 1992, ta les prei'l'a e Kateřina Macečková, keren les avri andre l'udovo konzervator' the bašavibengeri škola ke Ostrava-Prívov.

Pre kada festivalos somas he me he miro khelibengero suboris o Cikne Čhave. Le manušenge pes amare khelibena but pačisa'l'onas. But amen upre vazdenas. Bašavelas mange e cimbalovka khatar Primáš khatar Přerovos. Zkuška savi amen ehas andro podloubi pro foros ehas mištes avri kerdži. Te ehin lacho bašavibengero dženo, ta džanela sa. Džal ča pal kada pes le bašavibenoha te thovel jekhetane. Nisavo řiň.

Záštitu pro festivalos prei'l'a hejtmános khatar Olomoucís o Martin Tešářík, the náměstkos hejtmánoskro o Radovan Rašťák.

Veronika Kačová
Foto: Emilie Kačová

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206
fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782
e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz
MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

Program na červenec a srpen 2011

NOVINKA: OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17⁰⁰)

Výstavy:

Gendalos/zrcadlo • 28. 6.–28. 8.

Výstava prací romských dětí a mládeže na téma „svět kolem nás“. Výstavu pořádá IQ Roma servis, o. s.

... a jejich stíny tančí dál. Fotografie a koláže Mariny Obradovic

Marina Obradovic vystudovala fotografii a malbu na Ecole des Beaux-Arts v Paříži. Jako dítě trávila prázdniny u babičky v Jugoslávii, odkud pramení její fascinace Romy a romskou kulturou. Fotografie zde má především funkci portrétní, není tak běžná a banalizovaná jako u nás. Těžko na ni budeme hledat úsměv, zrcadlí se v ní především vážnost, se kterou k ní místní lidé přistupují • *Výstava potrvá do 25. 9.*

Lety – život za plotem

Putovní výstava Památníku Lidice o tzv. cikánském táboře v Letech u Písku. • *Výstava prodloužena do 14. 8.*

Stálá expozice:

Příběh Romů (etapa 1939–2005). Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů.

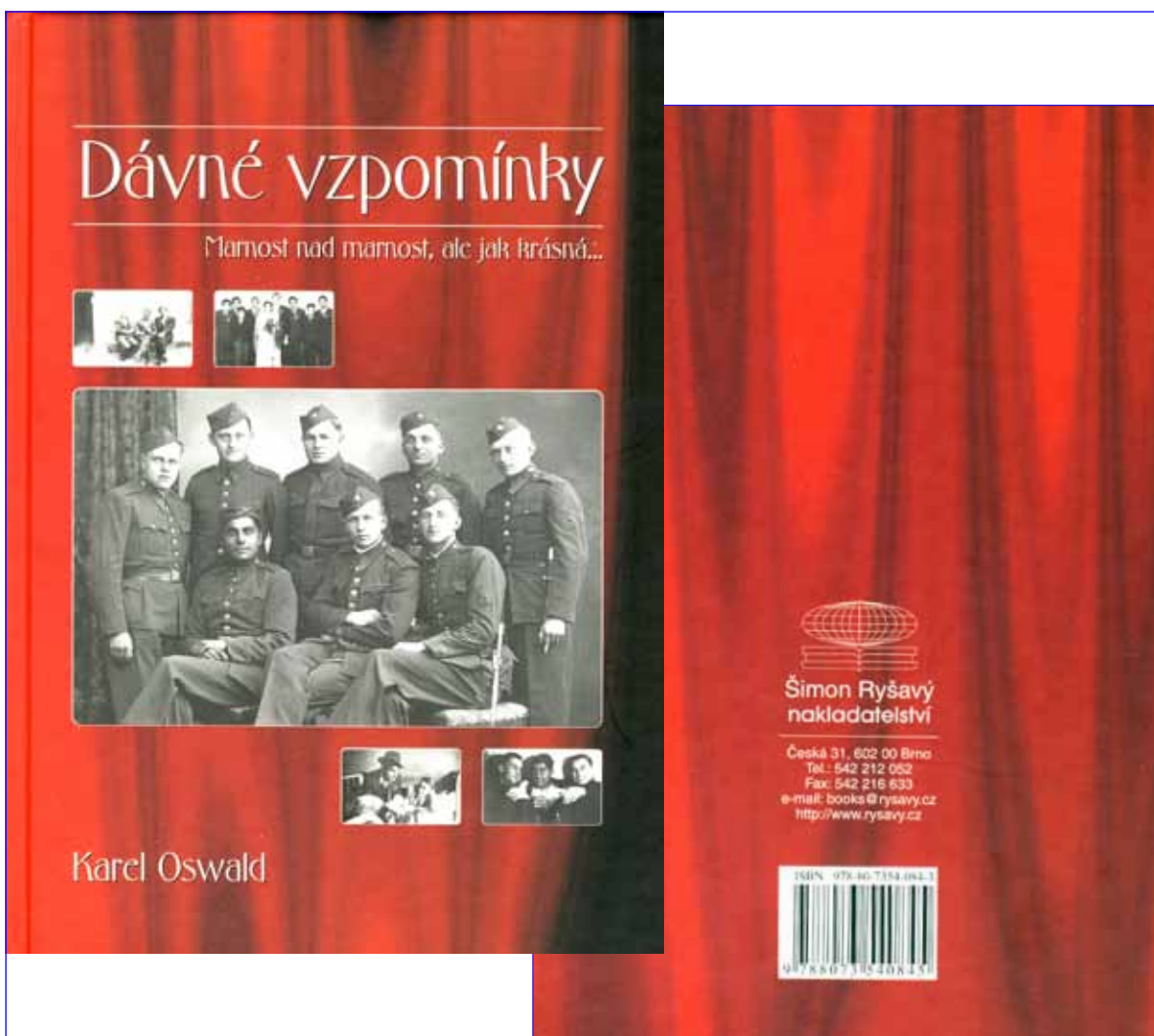
Akce pro veřejnost:

Pietní shromáždění

k uctění obětí holocaustu Romů v místech bývalého protektorátního tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu. Doprava autobusem zajištěna z Brna a zpět zdarma. Nutná rezervace na tel. č. 545 571 798 nebo na media@rommuz.cz

• *Odjezd od budovy MRK v 9:30 hod. 21. 8.*

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS	
Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
ICO:	DIC:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	
Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno. Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2011 činí 240 Kč.	

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury ČR

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s podporou Ministerstva kultury České republiky. Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154. Šéfredaktor: Pavel Pečinka, tel.: 728 916 007, e-mail: pecinkapavel@seznam.cz. Redakce: Karel Holomek, Gejza Horváth, Ondřej Giňa. Sazba: Radim Šašinka. Externí spolupráce: Dana Teinitzer-Šarköziiová, Brno; Kateřina Danyiová, Praha; Jakub Krčík, Praha. Elektronická verze: www.srnm.cz/cz/romanohangos.htm. Redakční rada: Jan Horváth – obč. sdružení Studénka; Jiřina Somsiová – předsedkyně obč. sdružení, Olomouc; Jana Horváthová – ředitelka Muzea romské kultury, Brno; Jiřina Šiklová, socioložka, Vlado Oláh, Praha; Kumar Vishwanathan, Ostrava; Hynek Zíma, Brno. Adresa redakce: Bratislavská 65a, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: rhangos@volny.cz. IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Komerční banka Brno-město, číslo účtu: 27-488570217/0100. Tiskne: Grafex, spol. s r.o., Kolonie 304, 679 04 Adamov. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.